

СТАНОВИЩЕ¹

от доц. д-р Стела Ангова, УНСС, катедра „Медии и обществени комуникации“
(*научна длъжност, научна степен, име, фамилия, образователна/научна институция*)

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“/„доктор на науките“ в по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (медии и комуникации – интегрирани маркетингови комуникации)

с дисертационен труд на тема: „Стигматизацията в политическия дискурс през XX и XXI век: семантичен анализ“

ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД,

представен от Лазар Светлозаров Шишманов, редовен докторант в катедра „

Комуникация, връзки с обществеността и реклама“ на Факултета по журналистика и масова комуникация

с научен ръководител: проф. д-р Дияна Петкова

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Ще използвам три аргумента в подкрепа на актуалността и значимостта на темата.

Първо, политическият дискурс през XX и XXI век се характеризира с интензивна употреба на стигматизиращи техники – етикети, негативни квалификации и семантични рамки, чиято цел е да подронят авторитета на опонента и да мобилизират привържениците. Изследването на подобни практики е актуално, тъй като разкрива начините, по които езикът се превръща в инструмент за упражняване на власт, чрез който се формират обществени нагласи и се създава политическа поляризация. В контекста на съвременните медийни технологии и социалните мрежи този дискурс се разпространява още по-бързо и достига до по-широки аудитории, като по този начин засилва многократно ефекта на стигматизацията.

Второ, темата е важна и заради социалните и културните последици от стигматизацията. Вкарването на групи хора или личности в рамка (в политическото говорене, създаване на конкретен медиен наратив и т.н.) допринася за задълбочаване на разделението в обществото, подхранва предрасъдъци и подкопава демократичния диалог. През XX век виждаме такива практики при тоталитарни режими, а в XXI век – при популистките движения и хибридните режими, които превръщат езика в оръжие за дискредитиране. Анализът на семантичните механизми зад този процес позволява да се проследи и осмисли трансформирането на значенията и да се отговори на въпроса как езикът отразява и възпроизвежда властови отношения.

Трето, семантичният анализ на стигматизацията допринася не само към езикознанието, но и към политологията, социологията, психологията, социалната психология, социобиологията и медиязнанието. В условията на глобални кризи и проблеми с

¹ Забележка: Текстът в курсив предлага опорни точки за оценка на изследователските резултати. Препоръчителен обем на становището – 2-3 стандартни страници

информационната чистота, от критично значение е да се разкрият механизмите, чрез които езикът може да изключва, противопоставя или делегитимира. Така, дисертацията още при формулировката на темата предполага не само теоретична стойност, но и практическа значимост – като средство за по-добро разбиране на комуникационните стратегии и за насърчаване на по-етичен и отговорен политически дискурс.

Докторантът демонстрира задълбочено и изчерпателно проучване на теоретичните източници. Подходът му е интердисциплинарен, чрез който логически изяснява същността на стигматизацията, анализирайки критично съществуващата литература. Цитираните автори са както признати международни учени, така и утвърдени български изследователи. Присъствието на множество качествени източници показва познаване на утвърдената теоретична рамка и осигурява солидна основа за последващ анализ. Авторът е постигнал изчерпателност чрез систематичното представяне на различни гледни точки и дефиниции. По този начин е изградена солидна собствена аналитична рамка, с чиято помощ се надграждат съществуващите концепции.

От текста ясно се вижда, че изследването едновременно потвърждава и развива съществуващите теоретични постановки, като им придава нова аналитична дълбочина. Използваният подход за търсене и създаване на информационни корпуси помага да бъде събран и анализиран голям обем данни – 145 224 статии в 2 две международни (Associated Press и BBC) и 2 български медии (BTV и NOVA). Подобен мащаб осигурява висока степен на представителност и позволява да се открият устойчиви модели и тенденции в употребата на езика. Обобщението недвусмислено показва реализацията на политическа стигматизация, която, по думите на автора „отразява не само промяна в стратегиите за стигматизация в политическия дискурс, но и по-дълбоки културни изменения, като повишената чувствителност към езика на омразата и демократизирането на комуникационната среда“.

Авторът предлага собствена дефиниция за политическа стигматизация, която звучи убедително, защото синтезира основните механизми и функции на явлениято, като акцентира върху неговата властова природа. В нея стигматизацията е очертана не просто като езиково или реторическо средство, а като целенасочен политически инструмент, който служи за дискредитиране и изключване на опоненти, легитимиране на властови решения и мобилизация на подкрепа. Дефиницията дава отговор как се конструират образи на „заплахата“ и „другия“, които имат конкретни политически последици – от репресии до консолидация на електората.

Трудът е концептуално и методологически добре изграден. Авторът ясно формулира цел, задачи, обект, предмет, хипотеза и обхват на изследването. Това осигурява логическа последователност и прозрачност. Наличието на самостоятелна методология показва осъзнат избор на подходи и аргументира тяхната приложимост спрямо поставената тема.

II. Приноси на дисертационното изследване

Приемам дефинираните от дисертанта приноси, защото представляват коректно описание на комбинация от теоретична новост, методологическа яснота и емпирична обосновааност. Синтезирано, приносът на текста е в разширяването на разбирането за стигматизацията като социален и политически инструмент и в предлагането на приложим аналитичен модел за бъдещи изследвания.

III. Бележки и препоръки

Препоръката ми е след редакция текстът да достигне до по-широка аудитория, като бъде

преработен и издаден.

IV. Заключение

Представеният дисертационен труд се отличава с висока степен на актуалност, ясно формулирани цели и задачи, задълбочено изследване на теоретичните основи и прилагане на съвременни методологически подходи. Авторът демонстрира способност да обогати съществуващите научни знания чрез критично разграничаване на близки понятия и анализ на мащабен корпус от емпиричен материал. Изведените резултати имат теоретична и приложна стойност. С оглед на постигнатите приноси и доказаната научна компетентност, ще гласувам за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Лазар Шишманов за неговия труд на тема „Стигматизацията в политическия дискурс през XX и XXI век: семантичен анализ“.

Дата: 01.09.2025

Рецензент: доц. д-р Стела Ангова